

E-handlen på tværs af landet

AF KONSULENT MALTHE MUNKØE, CAND.SCIENT.POL., MA, MA, OG POLITISK KONSULENT MARIE LOUISE THORSTENSEN, CAND.SCIENT.POL

RESUMÉ

Danskerne shopper, downloader og streamer på nettet som aldrig før og er de næstmest e-handlende i Europa. I 2014 e-handlede danskerne ifølge Dansk Erhverv for 80 mia. kr., heraf blev ca. 20 mia. kr. lagt i udenlandske netbutikker. Dette dækker imidlertid over væsentlige geografiske forskelle i danskernes e-handelsvaner.

På landsplan har fire ud af fem danskere e-handlet inden for de seneste seks måneder. København og Aarhus ligger noget over landsgennemsnittet, men også over landets øvrige to storbyer, Odense og Aalborg, som interessant nok ikke adskiller sig væsentligt fra landsgennemsnittet. Desuden er der en tendens til, at e-handel er mest udbredt i storbyerne og mindst udbredt i land- og yderkommunerne. Alligevel er andelen i land- og yderkommuner, der har e-handlet, også relativt høj. E-handlen giver altså folk i alle egne af Danmark nogle nye muligheder for at få nem adgang til detailhandlen, uanset om de bor i storbyerne, med lettere adgang til fysiske butikker, eller i yderområderne.

Danskerne er også blevet meget ivrige efter at e-grænsehandle, idet mere end hvert fjerde danske køb på nettet foregår i en udenlandsk netbutik. Dermed har grænsehandlen ændret karakter. Traditionelt har grænsehandel været karakteriseret ved, at især danskere, der bor relativt tæt på den tyske grænse, ofte kører til Tyskland og grænsehandler. Med e-handlen har de geografiske afstande fået reduceret sin betydning, og (e)-grænsehandel har vundet indpas i langt større dele af landet, idet folk kan sidde hjemme i stuen og handle i udenlandske netbutikker. Eksempelvis bliver halvdelen af alle varer, der bliver købt på nettet af borgere i Lyngby-Taarbæk, Gentofte og Rudersdal Kommune nord for København, e-handlet i udenlandske netbutikker.

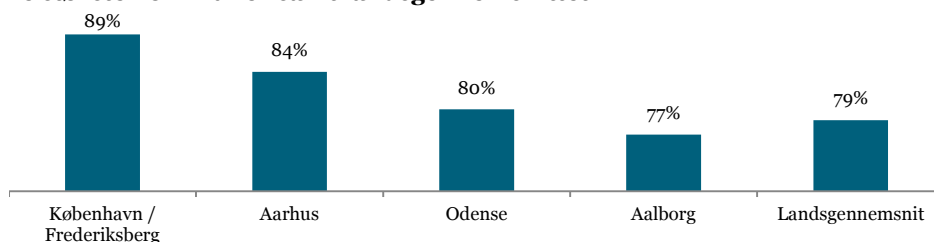
Danskerne e-handlede for 80 mia. kr. i 2014

E-handel er mest udbredt i storbyerne og mindst i yderkommunerne, men e-handlen har givet folk i alle egne af Danmark nye muligheder

Med e-grænsehandlen har den traditionelle grænsehandel skiftet karakter og bredt sig til hele landet

Figur 1

Har du foretaget køb på nettet inden for de seneste 6 måneder? Landets fire største kommuner samt landsgennemsnittet

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv. n=3.011

Fire ud af fem danskere har e-handlet inden for et halvt år. København og Århus ligger noget over landsgennemsnittet

E-handel er mest udbredt i storbyerne

På landsplan har fire ud af fem danskere (79 pct.) e-handlet inden for de seneste seks måneder. I storbyerne har 81 pct. af beboerne e-handlet inden for de seneste seks måneder, mens det gælder 75 pct. af beboerne i land- og yderkommunerne. Interessant nok er andelen af danskere, der e-handler, størst i storbyerne, hvor der ellers er lettest adgang til det største udvalg af fysiske butikker, mens andelen er mindst i land- og yderkommunerne, hvor der er længere mellem butikkerne. Forskellene afspejler således, hvem der især bor forskellige steder i landet. Fx bor mange unge og studerende samt travle børnefamilier, som i forvejen er blandt de mest e-handlende, ofte i storbyerne. Selvom der er forskel på e-handelsandelen, afhængig af hvor i landet man bor, er e-handel generelt meget udbredt blandt danskerne.

Forskellen i e-handelsandele mellem land og by afspejler, hvem der især bor i forskellige egne af Danmark

Figur 2

Har du foretaget køb på nettet inden for de seneste 6 måneder? Andel der svarer bekræftende

Hele landet	79 pct.
Storby	81 pct.
Mellemstor kommune	79 pct.
Land- og yderkommune	75 pct.

I storbyerne har 81 pct. e-handlet inden for de seneste seks måneder

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, december 2014, n=3.011

Anm.: Kommunetype: Der er anvendt Økonomi- og Indenrigsministeriets opgørelse, idet yder- og landkommuner dog er slået sammen

E-handel på tværs af kommuner

Dansk Erhvervs analyse er baseret på et datasæt med over 3.000 svarpersoner, hvilket muliggør en detaljeret geografisk analyse. Det er på grund af datahensyn ikke muligt at se samtlige kommuner isoleret, men der kan i stedet opstilles en række 'kommuneklynger', som ligger i geografisk nærhed af hinanden og/eller deler karakteristika. Der er dog tilstrækkeligt datagrundlag til at belyse de største kommuner for sig selv. Alle 98 kommuner figurerer således på kommunelisten i figur 3 nedenfor.ⁱⁱ

Ser man på, hvor stor en andel, der har e-handlet inden for seks måneder, bekræfter kommuneklyngerne i figur 3 det overordnede billede, idet landets tre største byer ligger i toppen. Samtidig kaster det yderligere lys over forskelle og ligheder inden for de enkelte landsdele. Det er bl.a. tydeligt, at der på Fyn er væsentlige forskelle, idet e-handel generelt er mest udbredt i Odense og mindst på Sydøstfyn. I Østjylland er e-handel mest udbredt i Århus og mindst på Djursland, mens det på Sjælland er mest udbredt i Københavns og Frederiksberg Kommune og i klyngen omkring Ringsted og Køge, mens det er mindst udbredt i klyngen omkring Odsherred, Kalundborg og Holbæk. Dette følger med andre ord i store træk tendensen i retning af, at andelen, der har e-handlet inden for et halvt år, er størst i storbyerne.

Der er tydelige forskelle inden for de forskellige landsdele, når de bliver belyst ud fra kommuneklynger

Omvendt er det mindst udbredt at e-handle på øerne. Klyngen med Læsø, Samsø, Fanø, Ærø, Langeland og Bornholm ligger noget lavere end gennemsnittet, idet kun 66 pct. af befolkningen på øerne har e-handlet inden for det seneste halve år. Den noget lavere andel, der har e-handlet, kan hænge sammen med, at gennemsnitsalderen er noget højere på øerne end i resten af landet, og at yngre generelt e-handler mere end ældre.

E-handel er mindst udbredt på øerne, hvor 66 pct. har e-handlet inden for de seneste seks måneder

Figur 3

Den samlede e-handel fordelt på kommuneklynger, 2014

Kommuneklynger	Andel købt på nettet
København og Frederiksberg	89 pct.
Ringsted, Køge, Faxe, Stevns og Solrød	86 pct.
Aarhus	84 pct.
Horsens, Hedensted og Odder	82 pct.
Tønder, Haderslev, Sønderborg og Aabenraa	82 pct.
Gribskov, Helsingør, Hillerød og Halsnæs	81 pct.
Odense	80 pct.
Vesthimmerland, Rebild og Mariagerfjord	80 pct.
Lynghby-Taarbæk, Gentofte og Rudersdal	79 pct.
Silkeborg, Favrskov og Skanderborg	79 pct.
Fredericia, Vejle og Kolding	78 pct.
Tårnby, Dragør, Rødovre og Hvidovre	78 pct.
Ballerup, Gladsaxe og Herlev	78 pct.
Aalborg	77 pct.
Høje-Taastrup, Greve og Ishøj	77 pct.
Brøndby, Vallensbæk, Albertslund og Glostrup	77 pct.
Middelfart, Nordfyns, Assens og Kerteminde	77 pct.
Roskilde, Lejre og Frederikssund	77 pct.
Thisted, Jammerbugt og Morsø	76 pct.
Randers, Nord- og Syddjurs	75 pct.
Slagelse, Næstved og Sorø	75 pct.
Lolland, Guldborgsund og Vordingborg	74 pct.
Hjørring, Frederikshavn og Brønderslev	74 pct.
Viborg og Skive	73 pct.
Svendborg, Faaborg-Midtfyn og Nyborg	73 pct.
Allerød, Hørsholm, Furesø, Egedal og Fredensborg	73 pct.
Varde, Vejen, Billund og Esbjerg	72 pct.
Odsherred, Kalundborg og Holbæk	72 pct.
Lemvig, Struer, Holstebro og Ringkøbing-Skjern	72 pct.
Herning og Ikast-Brande	71 pct.
Læsø, Samsø, Fanø, Ærø, Langeland og Bornholm	66 pct.
Hele landet	79 pct.

E-handel er mest udbredt i Københavns og Frederiksberg Kommune, hvor 89 pct. har e-handlet inden for de seneste seks måneder

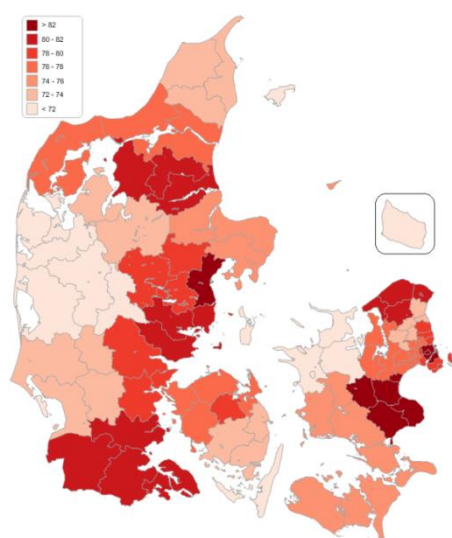
Kilde: Norstat for Dansk Erhverv. n=3.011

Syddjylland er lidt atypisk i forhold til tendensen om, at der generelt bliver e-handlet mest i de største byer. I Syddjylland er e-handel generelt noget mere udbredt tættest på grænsen (Tønder, Haderslev, Sønderborg og Aabenraa) og mindst på Esbjerg-egnen. Dette kan undre lidt, da Esbjerg er Danmarks femtestørste by. Faktisk er de, der bor tættest på grænsen, blandt de mest e-handlende på landsplan, idet 82 pct. har e-handlet, mens det for kommuneklyngen omkring Esbjerg er 72 pct. En forklaring kan

være, at mange danskere tæt på grænsen generelt har et godt kendskab til Tyskland og sproget, og dermed også har gode e-handelsmuligheder på det tyske marked. I figur 4 er forskellene mellem kommuneklyngerne fra figur 3 illustreret geografisk.

Figur 4

Den samlede e-handel fordelt på kommuneklynger, 2014

E-handel er mest udbredt omkring København, på Ringsted/Køge-egnen samt i Århus

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv. n=3.011

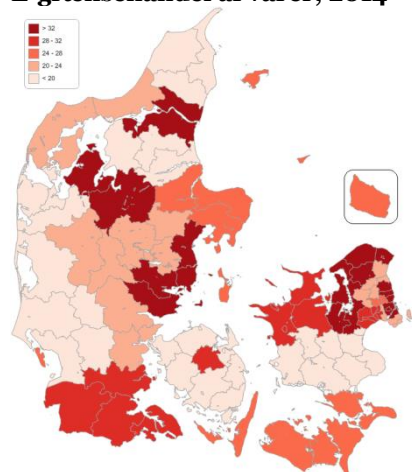
E-handlen giver grænsehandlen et helt nyt mønster

Danskerne er også blevet meget ivrige efter at e-handle i udlandet, idet mere end hvert fjerde danske køb på nettet er e-grænsehandel. Dermed har grænsehandlen ændret karakter. Traditionelt har grænsehandel været karakteriseret ved, at danskere, der bor relativt tæt på den tyske grænse, langt oftere kører til Tyskland og grænsehandler, end folk i andre dele af landet. Med e-handlen har de geografiske afstande fået reduceret sin betydning, og grænsehandel har vundet indpas i langt større dele af landet, idet folk kan sidde hjemme i stuen og e-grænsehandle.

Med e-grænsehandlen har den traditionelle opfattelse af grænsehandel ændret karakter

Hvis man ser på, hvor stor en andel af de e-handlede *varer*, der bliver købt i udlandet, er klyngen omkring Lyngby-Taarbæk, Gentofte og Rudersdal Kommune nord for København i førertrøjen, idet halvdelen af varerne bliver e-grænsehandlet. Klyngen er et pænt stykke foran klyngen omkring Roskilde (40 pct.) samt København og Frederiksberg (39 pct.). Omvendt ligger klyngen omkring Lemvig lavest, idet kun 11 pct. af de e-handlede varer bliver købt i udlandet. Dette er lidt interessant, idet denne kommuneklynge ligger på en 3. plads for så vidt angår e-grænsehandelsandelen for services. Landsgennemsnittet er på 28 pct., jf. figur 5.

Figur 5

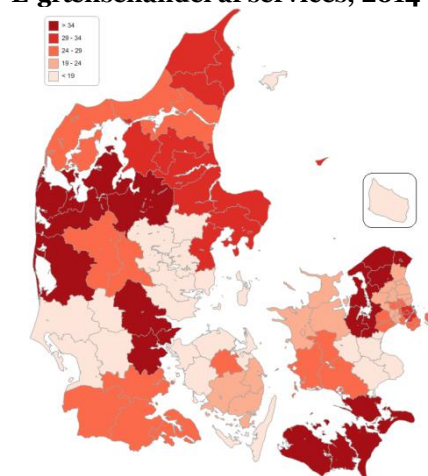
E-grænsehandel af varer, 2014

Halvdelen af de varer, borgerne i Lyngby-Taarbæk, Gentofte og Rudersdal Kommune e-handler, bliver købt i udlandet

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv. n=3.011

Ser man på *services*, er e-grænsehandel især udbredt i Vest- og Midtjylland, Trekantsområdet, på Lolland-Falster samt området, der omfatter kommunerne fra Roskilde og op mod Helsingør, jf. figur 6. I disse kommuner var mere end hvert tredje servicekøb på nettet i udlandet. Ø-klyngen med Læsø, Samsø, Fanø, Ærø, Langeland og Bornholm har sammen med klyngen omkring Horsens de laveste e-grænsehandelsandele for services på blot 13 pct. Landsgennemsnittet er på 27 pct.

Figur 6

E-grænsehandel af services, 2014

E-grænsehandelsandelen af services er størst i Vest- og Midtjylland, Trekantsområdet, på Lolland-Falster samt fra Roskilde op mod Helsingør

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv. n=3.011

De geografiske forskelle i hvor stor en andel af e-handlen af henholdsvis varer og services, der er e-grænsehandel, er opsummeret i figur 7 nedenfor.

Figur 7

Udbredelsen af e-grænsehandel på tværs af kommuneklynger, 2014

Kommuneklynger	Andel af e-hand- lede varer, der er købt i udenlandske net- butikker	Andel af e-hand- lede services, der er købt i udenlandske net- butikker
Lyngby-Taarbæk, Gentofte og Rudersdal	50 pct.	22 pct.
Roskilde, Lejre og Frederikssund	40 pct.	39 pct.
København og Frederiksberg	39 pct.	30 pct.
Aarhus	35 pct.	33 pct.
Aalborg	34 pct.	25 pct.
Viborg og Skive	33 pct.	36 pct.
Horsens, Hedensted og Odder	33 pct.	13 pct.
Gribskov, Helsingør, Hillerød og Halsnæs	32 pct.	37 pct.
Høje-Taastrup, Greve og Ishøj	30 pct.	27 pct.
Tønder, Haderslev, Sønderborg og Aabenraa	30 pct.	24 pct.
Brøndby, Vallensbæk, Albertslund og Glostrup	29 pct.	20 pct.
Odsherred, Kalundborg og Holbæk	29 pct.	21 pct.
Odense	28 pct.	25 pct.
Læsø, Samsø, Fanø, Ærø, Langeland og Bornholm	27 pct.	13 pct.
Ballerup, Gladsaxe og Herlev	26 pct.	25 pct.
Lolland, Guldborgsund og Vordingborg	26 pct.	39 pct.
Randers, Nord- og Syddjurs	24 pct.	32 pct.
Fredericia, Vejle og Kolding	23 pct.	35 pct.
Thisted, Jammerbugt og Morsø	23 pct.	26 pct.
Allerød, Hørsholm, Furesø, Egedal og Fredensborg	23 pct.	20 pct.
Silkeborg, Favrskov og Skanderborg	22 pct.	18 pct.
Herning og Ikast-Brande	22 pct.	28 pct.
Svendborg, Faaborg-Midtfyn og Nyborg	20 pct.	21 pct.
Tårnby, Dragør, Rødovre og Hvidovre	20 pct.	26 pct.
Ringsted, Køge, Faxe, Stevns og Solrød	19 pct.	14 pct.
Vesthimmerland, Rebild og Mariagerfjord	19 pct.	30 pct.
Hjørring, Frederikshavn og Brønderslev	19 pct.	31 pct.
Slagelse, Næstved og Sorø	17 pct.	28 pct.
Varde, Vejen, Billund og Esbjerg	16 pct.	16 pct.
Middelfart, Nordfyns, Assens og Kerteminde	15 pct.	18 pct.
Lemvig, Struer, Holstebro og Ringkøbing-Skjern	11 pct.	38 pct.
Hele landet	28 pct.	27 pct.

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv. n=3.011

Anm.: Der er ikke foretaget en vægtning for beløbsstørrelse. Målt på beløb vil bl.a. køb af services i udenlandske netbutikker formentlig udgøre mere end 28 pct., idet der typisk vil være tale om rejser o.lign.

Der er betydelige forskelle på, hvor i landet e-grænsehandelsandelen af henholdsvis varer og services er størst

Godt hvert fjerde køb af såvel varer som services på nettet bliver købt i udenlandske netbutikker

Bekymrende e-grænsehåndelsproblem

Trods de geografiske forskelle er e-handel generelt meget udbredt i Danmark. Selv i de områder hvor man e-handler mindst, på øerne Læsø, Samsø, Fanø, Ærø, Langeland og Bornholm, har 66 pct. e-handlet. I alle dele af landet er det altså hovedparten af borgerne, der har e-handlet inden for de seneste seks måneder.

Det er imidlertid tankevækkende, at godt hvert fjerde køb af såvel varer som services på nettet foregår i udenlandske netbutikker. I klyngen bestående af kommunerne Lyngby-Taarbæk, Gentofte og Rudersdal er det endda halvdelen af de e-handlede varer, der bliver købt i udlandet. Det understreger, at detailhandlen er et konkurrenceudsat erhverv på linje med de traditionelt konkurrenceudsatte erhverv som fx industrien. Isoleret set er det ikke et problem, at danskerne e-grænsehandler meget, men på grund af Danmarks høje løn-, skatte-, moms- og afgiftsniveau er det ikke nær så attraktivt for udlændinge at e-handle i Danmark, som det er for danskere at e-handle i udlandet. Det skaber en negativ 'e-handelsbalance', der presser omsætning og servicearbejdspladser ud af Danmark. Dette problem vil vokse i årene fremover, idet e-handlen stadig har et betydeligt vækstpotentiale både på landsplan og måske særligt i de geografiske områder, hvor e-handel i dag er mindre udbredt.

Hvis Danmark skal udnytte e-handlens potentiale, kræver det, at de rammevilkår, som de danske virksomheder er underlagt, bliver forbedret, så konkurrencen kan foregå på lige vilkår. Det vil samtidig gøre det mere attraktivt for såvel danskere som udlændinge at e-handle i danske netbutikker til gavn for dansk vækst og arbejdspladser. ▽

Selv i det område, hvor e-handel er mindst udbredt, har 66 pct. e-handlet

Detailhandlen er særdeles konkurrenceudsat, hvilket e-grænsehåndlen er et tydeligt bevis på

▼ OM DENNE UDGAVE

"E-handlen på tværs af landet" er 15. nummer af Dansk Erhvervs Perspektiv i 2015. Redaktionen er afsluttet den 14. juli 2015.

▼ OM DANSK ERHVERVS PERSPEKTIV

Dansk Erhvervs Perspektiv udkommer ca. 25 gange årligt og henvender sig til beslutningstagere og meningsdannere på alle niveauer. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs Perspektiv med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

▼ ISSN-NR.: 1904-7894

Dansk Erhvervs Perspektiv indgår i det nationale center for registrering af danske periodika, ISSN Danmark, med titlen "Dansk Erhvervs perspektiv: Analyse, økonomi og baggrund (online)"

▼ KVALITETSSIKRING

Troværdigheden af tal og analyser fra Dansk Erhverv er afgørende. Dansk Erhverv gennemfører egne spørgeskemaundersøgelser i overensstemmelse med de internationalt anerkendte guidelines i ICC/ESOMAR, og alle analyser og beregninger gennemgår en kvalitetssikring.

Denne analyse er offentlig tilgængelig via Dansk Erhvervs hjemmeside. Skulle der beklageligvis og trods grundig kvalitetssikring forefindes fejl i analysen, vil disse blive rettet hurtigst muligt og den rettede version lagt på nettet.

▼ KONTAKT

Henvendelser angående analysens konklusioner kan ske til politisk konsulent Marie Louise Thorstensen på mlt@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6729.

▼ REDAKTION

Underdirektør Geert Laier Christensen (ansv.), cand. scient. pol.; skattepolitisk chef Jacob Ravn, cand. jur.; chefkonsulent Mira Lie Nielsen, cand. oecon.; konsulent Morten Jarlbæk Pedersen, cand.scient.pol, ph.d.-studerende, konsulent Malthe Mikkøl Munkøe, cand. scient. pol., MA, MA og økonom Andreas Kildegaard Pedersen, cand. polit.

▼ NOTER

ⁱ EU-Kommissionen, <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/denmark>

ⁱⁱ Lang de fleste 'klynger' er udformet, så der er mindst 70 respondenter i hver, dog har enkelte omkring 50 eller 60.